

Introducció

Una de les característiques més rellevants del Batxillerat és la seva polivalència. Les diverses modalitats o recorreguts curriculars dels estudis que s'hi poden realitzar garanteixen, a més de la formació general dels alumnes, una flexibilitat adequada a totes les preferències i capacitats, i la possibilitat d'una especialització adaptada a les necessitats i interessos de cadascú.

Cal no oblidar, a més, que aquests estudis constitueixen una prolongació no obligatòria de la formació i que el seu acabament coincideix, o bé amb la incorporació al món laboral, o bé amb la prossecció d'estudis de formació professional específica de grau superior o universitaris.

La necessitat del coneixement de diverses llengües estrangeres en el món actual és un fet obvi, que la majoria dels joves d'avui han assumit a bastament. Les potencialitats comunicatives i professionals que comporta, en l'entorn plurilingüe i multicultural on es troben immersos, en són l'esperó més motivador.

Les noies i els nois que, en els seus estudis de Batxillerat, opten per continuar l'aprenentatge d'una segona llengua estrangera presenten, doncs, unes característiques ben definides:

- a)** Posseeixen una base de coneixement i uns hàbits d'aprenentatge precisos, adquirits durant l'etapa precedent.
- b)** Han pres la decisió d'accedir a una formació més elevada i especialitzada, tant si és per continuar més tard els seus estudis a nivells superiors, com per adreçar-se directament al mercat laboral.
- c)** Per les característiques específiques de l'entorn on es mouen, tenen, en la seva immensa majoria, una motivació clara pel que fa a l'aprenentatge de diverses llengües: la consciència que aquest coneixement només pot incrementar la potenciació de les aptituds pròpies i el desenvolupament de les relacions interpersonals.

El fet que, en l'etapa precedent, ja han estat en contacte amb quatre llengües comporta que el seu bagatge de coneixements actius i passius, i d'hàbits de treball, sigui, en aquest terreny, considerable. Durant aquest cicle, per tant —tot consolidant els continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals adquirits anteriorment—, es tractarà bàsicament d'orientar el seu aprenentatge cap a l'assumpció de tres objectius prioritaris:

- a)** El coneixement extens i profund dels trets i elements socioculturals del(s) poble(s) que par-

len la llengua estrangera en qüestió, amb la consegüent actitud d'acceptació i de respecte per d'altres realitats en funció de la identitat pròpia.

- b)** La consolidació de procediments sistemàtics de reflexió sobre els mecanismes lingüístics, el fenomen de la comunicació i el procés d'aprenentatge iniciat a l'etapa anterior, afavorits en aquest cas per una maduresa i un bagatge cultural global més elevats.

- c)** La capacitat creixent d'autogestionar i autoavaluar aquest aprenentatge, com a preparació per al desenvolupament posterior d'estudis superiors o de tasques professionals.

Es tracta, doncs, de proporcionar a l'alumnat els mitjans i els materials òptims perquè ell mateix —gràcies a la varietat i al nivell considerable de competències lingüístiques que ja posseeix— pugui accedir al coneixement d'altres pobles i a la consolidació de la seva identitat personal, mitjançant una eina de comunicació que enriqueixi, alhora, la seva capacitat d'expressió i d'intercanvi, i els seus processos de reflexió i abstracció.

Objectius generals

En acabar la matèria, l'alumne/a ha de ser capaç de:

- 1.** Comprendre i destriar amb precisió la informació global continguda en missatges orals de graus diversos de complexitat, i extreure'n la informació completa, en situacions de comunicació com més variades millor.
- 2.** Produir missatges orals adequats a situacions de comunicació diverses, i exposar les idees o opinions pròpies i el resultat de treballs i recerques diversos.
- 3.** Comprendre textos escrits de graus de complexitat diversos i procedències variades (de caràcter pràctic, professional, tècnic, cultural, periodístic i literari), tot practicant les anàlisis estructural i conceptual de textos i utilitzant els mecanismes de síntesi i d'esquematzació de les idees.
- 4.** Produir, amb correcció i força fluïdesa, textos escrits diversos (de caire pràctic, personal, social i professional) adequats al registre i a la finalitat.
- 5.** Trobar fonts d'informació per iniciativa i recerca personals i transformar-ne els elements i documents en funció de les pròpies necessitats.
- 6.** Raonar —en certs casos, mitjançant la reflexió a propòsit de la pluralitat d'estructures idiomà-

tiques, la comparació entre llengües i l'exercici limitat de la traducció— sobre les característiques específiques de cada llengua, per tal d'assimilar la idiosincràsia i les particularitats de la llengua estrangera apresada, i millorar les produccions pròpies en qualsevol idioma.

7. Transferir els coneixements i les estratègies adquirits d'unes llengües a les altres, per estimular els mecanismes d'autogestió de l'aprenentatge i desenvolupar l'autonomia, l'autoavaluació i la gestió dels errors.

8. Valorar l'adquisició de competències en una segona llengua estrangera en funció d'una millor comunicació global dins d'un món intercultural, i emprar aquests coneixements per copsar amb immediatesa la riquesa de cultures diverses.

Continguts

Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. Principals funcions comunicatives.

1.1. Demanar i transmetre missatges i informacions.

1.2. Descriure persones, objectes i situacions.

1.3. Narrar successions d'esdeveniments passats, presents i/o futurs.

1.4. Expressar preferències, necessitats, opinions i sentiments propis i d'altri.

1.5. Intercanvi social i dins de l'aula: demanar i prendre la paraula, corregir-se i rectificar; interrompre, raonar i argumentar sobre temes concrets o abstractes; aconsellar, desaconsellar i convèncer.

2. Aspectes semanticoformals de la llengua.

2.1. Fonologia i fonètica: principals accents, parlars i registres; sistema fonològic complet.

2.2. Gramàtica textual. Morfologia i sintaxi.

2.3. Lèxic relacionat amb els interessos personals, culturals i professionals dels alumnes, i adaptat a les activitats de classe.

3. Llengua i cultura.

3.1. Elements, nocions i conceptes extrets de la vida social, cultural, artística, científica, política dels països que parlen la llengua estrangera.

3.2. Pluralitat de registres.

4. Tipologia de situacions i de documents de treball.

4.1. Situacions de comunicació apropiades al tipus i nivell de l'aprenentatge i a les activitats de la classe, amb un interès especial pels intercanvis entre alumnes i els treballs de grup: converses, debats i exposicions, orals i escrits, adaptats als interessos professionals i culturals dels joves d'aquesta edat; situacions reals i imaginàries, sobre temes relacionats amb l'actualitat i d'interès general.

4.2. Documents pedagògics i autèntics, amb suports molt diversificats (orals, audiovisuals, informàtics, escrits); amb funcions textuais diversificades; extrets dels mitjans de comunicació social, de la literatura clàssica i moderna, i de documents de caire professional, tècnic, científic i pràctic.

Procediments

1. Comprensió oral.

1.1. Utilització de les estratègies pròpies de l'aprenent estranger: recurs als coneixements previs (generals, de la llengua estudiada i/o d'altres idiomes) i al context.

1.2. Percepció auditiva: discriminació dels elements significatius.

1.3. Comprensió de diversos tipus: global, selectiva, reconeixedora de les distintes situacions de comunicació i dels seus elements més representatius, identificadora de les actituds personals dels locutors.

2. Comprensió escrita.

2.1. Utilització del context i dels coneixements previs.

2.2. Reconeixement dels aspectes icònics del text; iniciació a la identificació d'indícis i símbols.

2.3. Reconeixement de la tipologia del text (organització, funció i finalitat; analogies formals i/o funcionals; contextualització).

2.4. Lectura extensiva comprensiva.

2.5. Tipus de comprensió: global, selectiva, reconeixedora de les situacions de comunicació i dels seus elements, interpretativa.

3. Expressió oral.

3.1. Habilitats: reformulació, combinació i substitució d'elements en enunciats i models significatius; reutilització dels elements ja coneguts; produccions pròpies amb estructuració dels continguts.

3.2. Tipus de producció: produccions dirigides, amb suports o pautes, i expressió personal a nivells diversos.

4. Expressió escrita.

4.1. Habilitats: organització esquematitzada i argumentada del text escrit, en relació amb la seva tipologia; estructuració raonada de l'enunciat i de l'articulació en paràgrafs; jerarquització de les idees expressades, mitjançant elements textuais significatius; utilització adient dels connectors i adequació de la puntuació.

4.2. Tipus de producció: transformació de models escrits amb variants, i redacció de produccions pròpies, amb la utilització adequada d'expressions idiomàtiques, fórmules i frases fetes d'ús freqüent; resum de textos, cartes i emplenament de formularis, exposicions argumentades sobre un tema donat, iniciació a l'ús d'elements simbòlics amb intencions significatives.

5. Reflexió sobre la llengua i l'aprenentatge, i desenvolupament de l'autonomia.

5.1. Reflexió sobre les situacions de comunicació; aspectes més rellevants, tipologia de les actituds, mecanismes comunicatius, particularitats.

5.2. Inferència sistemàtica dels mecanismes funcionals de la llengua.

5.3. Assimilació de la terminologia necessària per a l'aprenentatge.

5.4. Apropiació d'estratègies d'aprenentatge pròpies, i anàlisi dels seus diversos graus d'eficàcia.

5.5. Reflexió sobre les similituds i divergències més significatives entre les diverses llengües conegudes; identificació de contrastos i analogies, mitjançant descripcions comparatives puntuals i l'ús limitat i específic de la traducció.

5.6. Autogestió de l'aprenentatge (fixació d'objectius, estratègies i itineraris); autoavaluació sistemàtica i objectiva dels coneixements i habilitats adquirits; discriminació entre tipus d'errors, distinció dels seus diversos graus d'importància i comprensió del paper de l'error en l'aprenentatge.

Valors, normes i actituds

1. Valoració de la comunicació interpersonal.

1.1. Desinhibició creixent enfront de la interacció comunicativa.

1.2. Actitud receptiva, respectuosa i oberta, en les situacions de comunicació.

1.3. Interès per expressar-se (oralment i per escrit, dintre i fora de l'aula) i per comunicar-se i intercanviar idees i projectes amb persones que parlen la llengua estrangera.

2. Respecte per la pluralitat i la diversitat cultural, i valoració de la pròpia identitat.

2.1. Interès per realitats distintes de la pròpia i reconeixement de l'alteritat.

2.2. Constatació i valoració de la diferència com a font d'enriquiment personal.

2.3. Consolidació d'una perspectiva més àmplia i oberta de la cultura pròpia: per referència contrastiva amb d'altres; a través de la interdependència i la interacció culturals paleses en el món actual.

2.4. Reconeixement de la pròpia pertinença a una Europa i un món plurals i plurilingües; reflexió sobre l'interès de diversificar i potenciar els mitjans personals per relacionar-se.

3. Valoració de l'aprenentatge d'una llengua estrangera, i de la diversitat d'elements que hi intervenen.

3.1. Reconeixement de les altres llengües com a eines que faciliten l'adquisició de qualsevol llengua nova.

3.2. Reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge, i presa de consciència dels seus objectius, estadis, funcions i finalitat.

3.3. Valoració de l'acció formativa potencial de la gestió dels errors; consolidació d'una actitud autocrítica serena i positiva.

3.4. Actitud receptiva i constructiva a propòsit de la potenciació de l'autonomia en l'aprenentatge propi.

Objectius terminals

1. Reconèixer i utilitzar amb precisió els mecanismes específics de la comprensió oral global i de la captació dels seus matisos (entonació, actituds anímiques, expressió no verbal, aspectes situacionals), en un ventall ampli de contextos de comunicació.

2. Produir missatges orals, pertinents i complets, per combinació de les estratègies complementàries de: l'expressió lingüística (lèxic adequat, concatenació lògica dels conceptes, utilització dels connectors adients) i l'expressió no lingüística (gestos, postura, to de veu).

3. Expressar opinions i conviccions, preferències, necessitats i sentiments, d'una manera entenedora i estructurada; debatre, formular objeccions i reserves, desmentir i convèncer raonadament i ordenada.

4. Localitzar —i, segons els casos, rectificar, transformar, combinar o completar— informacions puntuals en documents orals, escrits, audiovisuals i/o informàtics.

5. Redactar textos de continguts diversos i extensió mitjana, pràctics i/o creatius; omplir qüestionaris i formularis; prendre notes, fer un resum o un informe, compondre un currículum; escriure cartes privades i professionals, telegrams, faxes, fullets informatius; expressar-se amb correcció i precisió per reservar o desnonar, invitar, felicitar, agrair, protestar, disculpar-se, plànyer-se, donar explicacions o instruccions, intercanviar informacions, descriure, narrar.

6. Reconèixer, interpretar i comentar, per qualsevol mitjà comunicatiu, els trets culturals i socials de països i pobles que parlen la llengua estrangera estudiada.

7. Emprar amb naturalitat la llengua estrangera com a vehicle de comunicació dins de l'aula, i en els intercanvis i/o activitats extraescolars de qualsevol tipus inherents al seu aprenentatge.

8. Utilitzar i manipular fonts diverses (bibliografia, àudio, vídeo, informàtica, telemàtica) per tal d'obtenir informacions sobre un tema concret, objecte d'estudi, recerca o interès personal i/o col·lectiu.

9. Utilitzar, amb justesa i encert, qualsevol tipus de material d'aprenentatge i de consulta necessari per resoldre problemes de comprensió i expressió.

10. Copsar el sentit precís i els matisos de missatges escrits procedents de fonts i tipologies diverses, i deduir, si cal, el significat de paraules o expressions desconegudes mitjançant l'aplicació d'estratègies de comprensió escrita i el bagatge lingüístic i cultural propi.

11. Reconèixer, localitzar i destriar i/o manipular informacions específiques prèviament requerides, en textos que contenen paraules i estructures desconegudes.

12. Participar activament, tot expressant les opinions pròpies, en converses i debats sobre temes d'interès general, d'actualitat i/o específicament associats a la vida social i cultural dels països que parlen la llengua estrangera.

13. Elaborar treballs monogràfics o projectes —individuals o col·lectius— de temàtica diversa en la llengua estrangera, que podran ser exposats

oralment davant del grup-classe o presentats per escrit, amb la recopilació prèvia de dades i documents de tot tipus, i l'estructuració adient per fer-se entenedor i ser interessant i amè.

14. Contrastar els elements de les llengües conegudes (lèxic, estructures, usos) amb aquells que, en la llengua estrangera estudiada, s'identifiquin sia com a paral·lels i/o complementaris, sia com a divergents, desconcertants i/o conflictius, per tal de transferir-hi les estratègies de comunicació verbals i no verbals ja assimilades, o de deduir-ne les alternatives.

15. Demostrar interès, resolució i una actitud oberta per comunicar-se en llengua estrangera.

16. Reflexionar sobre el grau d'incidència del domini de diverses llengües estrangeres, en el camp de les relacions interpersonals i en l'específic de les activitats professionals futures, tant pel que fa al context concret al qual pertany l'aprenent, com a la perspectiva més àmplia de les interrelacions en el món actual.

17. Ser conscient de les interrelacions llengua-cultura, i de la no circumscripció dels fets culturals a un sol país.

18. Copsar i analitzar les semblances i dissimilituds entre la cultura aliena assimilada mitjançant l'aprenentatge de la llengua estrangera i la cultura pròpia.

19. Acceptar i valorar la diferència, i adoptar una actitud activa d'interès i respecte per altres cultures i altres visions de la vida i el món.

20. Assumir l'autogestió de l'aprenentatge propi, en un procés creixent d'autonomització i d'autoresponsabilització, i això mitjançant: la fixació prèvia d'interessos i d'objectius; l'establiment d'itineraris i ritmes, adaptats a la idiosincràsia i necessitats personals, i l'aplicació de sistemes objectius i metòdics d'autoanàlisi i autoavaluació.